

MỘT SỐ XU HƯỚNG BIẾN ĐỔI CỦA TÍN NGƯỠNG, LỄ HỘI TRONG ĐỜI SỐNG XÃ HỘI ĐƯƠNG ĐẠI

PGS.TS. Nguyễn Thị Phương Châm

Tóm tắt: Tín ngưỡng, lễ hội dân gian trong khoảng hai chục năm qua thực sự sôi nổi và trở thành nét văn hóa nổi bật không thể không nhắc tới khi nói về đời sống văn hóa Việt Nam đương đại. Có lẽ chưa bao giờ người dân lại đi lễ nhiều như hiện nay. Các ngôi đình, đền, chùa, miếu, phủ, ... dù ở vùng quê nào nếu được tiếng là thiêng thì cũng đều có dấu chân khách thập phương tràn về lễ. Không có tham vọng và cũng không thể làm được một công việc quá lớn là đặc tả bức tranh đa sắc màu của tín ngưỡng, lễ hội dân gian hiện nay, ở bài viết này, trên cơ sở những tư liệu thu thập được qua các phương tiện truyền thông, các tài liệu đã xuất bản cùng với những quan sát thực tế trong nhiều năm, chúng tôi khái quát một số xu hướng biến đổi cơ bản của tín ngưỡng, lễ hội trong khoảng hai thập kỷ gần đây. Đó là: Phục hồi mạnh mẽ tín ngưỡng, lễ hội truyền thống; Phát triển lễ hội mới kết hợp tín ngưỡng, lễ hội và du lịch; Đẩy mạnh giao lưu quốc tế trong tín ngưỡng, lễ hội; Đa dạng hoá, thể tục hoá, nhà nước hoá tín ngưỡng, lễ hội; Chú trọng đặc biệt việc trùng tu, tôn tạo và xây mới các cơ sở tín ngưỡng; Gia tăng sự phức tạp trong các hoạt động tín ngưỡng, lễ hội. Có thể nói sự biến đổi của tín ngưỡng, lễ hội trong khoảng hai thập kỷ gần đây là sự biến đổi mạnh, từ hình thức đến nội dung, từ các cơ sở tín ngưỡng cho tới đối tượng người tham gia. Quá trình biến đổi đó đã đặt ra hàng loạt vấn đề đáng quan tâm trong xã hội mà trong bài viết chúng tôi đề cập tới.

Từ khóa: Tín ngưỡng, lễ hội, biến đổi tín ngưỡng, biến đổi lễ hội, biến đổi văn hóa, đời sống xã hội đương đại.